

Programma Quo Rector Et Senatus Universitatis Rostochiensis Cives suos, in primis Studiosos omnes Officii, & Legum Academicarum severe admonet

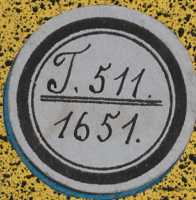
Rostochii: Kilius, 1651

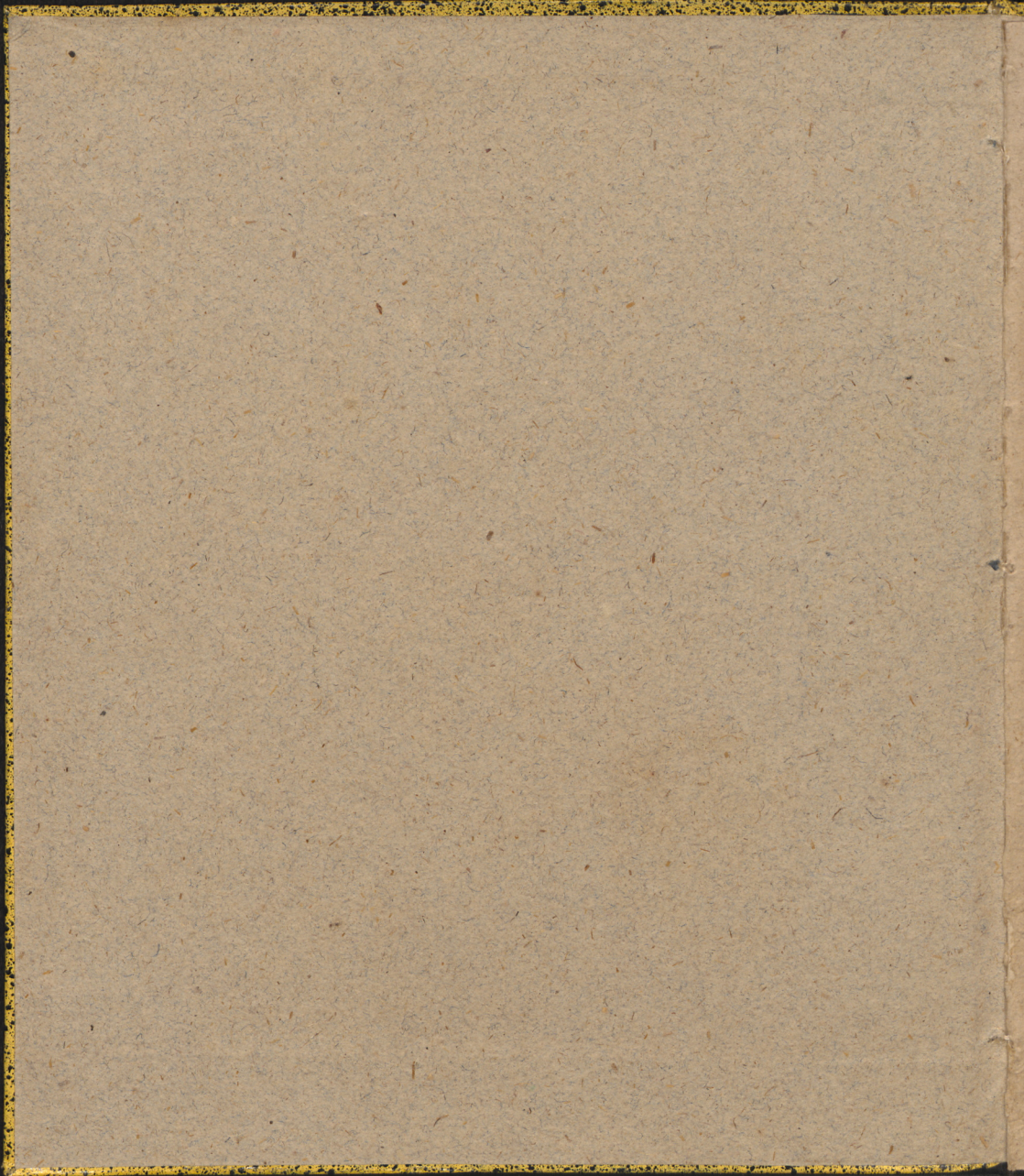
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742264882>

Druck Freier Zugang

1651

PROGRAMMA

Quo

RECTOR
ET SENATUS
UNIVERSITATIS
ROSTOCHIENSIS

Cives suos, in primis Studio-
fos omnes Officii, & Legum Aca-
demicarum severè admonet.

ROSTOCHII,
Typis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.
Anno M. DC. LI.

Nimmortale Dei existit beneficium illa
animi facultas, quã curvo rectum dignoscere,
turpibus honesta promptè secernere homines possumus.
Hanc autem ipsam eã de causa immortalis pater menti-
bus nostris sub inscriptis digitò, ut iudicem, & prætorem
intra nosmet ipsos haberemus, factorum, dictorumq; gra-
vissimum gubernatorem, ad cuius legem vel absq; scriptis legibus vitam per-
fectissimè dirigeremus, tantòq; duce divinitati, tamq; excellenti præstantiæ,
quoad ejus hac in mortalitate posset fieri, quàm proximè accederemus. Uti-
nam verò tanto monitori, præmonstratoriq; nostro facile auscultaremus, eiq;
optimè præcipienti obtemperaremus in omnibus, felicissima sane vita foret,
nullisq; pœnis, arumnis, suppliciisve vexaretur. Nunc quoniam nostrã
seu imbecillitate, seu malitiã hoc non præstamus, alterum æterni rectoris
priori haut minus est benefactum, quòd bonos magistratùs & olim crea-
verit, & adhuc quotidie constituat, quibus salubres inspirat leges, quas
ipsi hominibus describant, easq; sanctè custodiant, & observent. Hæ vir-
tutem omnibus omni in ætate, atq; ordine instillant, concordiam, con-
spirationeq; omnium in mundo ordinum gignunt, à calamitatibus non so-
lùm, sed etiam earum metu cunctos defendunt, à corporibus, singulorùmq;
membris vim injustam, à fortunis, rebùsq; periculum, ac jacluram, à fama
deniq; calumniam prohibent, in summa, hominum inter homines conso-
ciationem florentem præstant, & sartam rectamq; conservant. Tantè
igitur boni conditores æternã laude mactandos sapiens statuit antiquitas,
eòsq; tanquam proximos Dei immortalis ministros, nec non consiliarios
inter astra collocavit. Et certè nefarij illi, ac execrandi, qui tantum bo-
num non satis æstimant, aut intelligere nolunt; detestabiliores verò, imò
non hominum, sed pecudum habendi numerò, Titanùmq; divini Platonis
sententiã, è genere, qui illum ordinem turbare, instituta prudentis, boniq;
magistratùs rumpere, impiasq; manùs, ac cervices contra extollere non
verentur.

verentur. Etenim hoc cum accidit, protinus omnia vitia, tanquam facto agmine, omni impetu in civitatem irrupunt; homines à recta ratione, imò naturâ abeunt; Deo se subtrahunt, deinde, ut eum ne timeant, omnino spernunt; honestæ rei nulli vacant; melius, pejus, profit, obfit, nihil curant; penas deniq, & præmia, decus, & ignominiam juxta habent. Hinc ad postremum efficitur, ut desperatâ quasi salute, ruptisq, repagulis omnis honestas, solida eruditio, fides, & veritas, imò quicquid pulcrum dici potest, radicibus extirpetur, exitiumq, ac interitus rei private, & publicæ comparetur. O si, Studiosi Juvenes, (vos enim præcipuè hæc nostra spectat oratio) quovis aliò potius, quàm domesticò exemplo hoc declarare per vestram nobis protervitatem esset integrum! Utinam multi vestrum sese ita gererent, ut sanctissimas Academiæ nostræ leges non rumpere, sed profusè perire, non negligere, sed rejicere, ac conculcare, adeoq, contemtui habere non videremini. Quàm vellemus jam cum Nerone nescire literas, nec isthoc secundam fidem, & religionem in vos dicere testimonium summa nobis imperaret necessitas. Sed jam celum loquitur, terra clamat, imò

——— Luna refert, ac fidera testes

Intendunt oculos

non tantum, sed etiam voces, ac querelam. Omnes in univèrsum boni, quotquot pietatem, & virtutem colunt, tam manifestâ quorundam vestri loci petulantia supra modum moventur, ut vix fletum teneant. Ipsa Academia lacrimas fundere, dico: em testari, talémq, cum plangore vocem edere videtur: Me miseram, quid agam, quò me vertam! Vix præteriti seculi duxere cicatricem vulnera, quæ solitudo, quæ pestilentia, quæ varia mihi turbæ fecerant. Spisè à bellicis hujus ætatis respiravi tumultibus. Nunc in nova, eaq, graviora detrudor tormenta. Nunc crudelissimè omnium vexor, dum omnia contra me vitia, ipsamq, adeò barbariem insurgere conspicio, quibus se mei filii, civesq, mancipant, inq, meum mutuo conspirant exitium. O me infortunatam, ad quas sordes sum redacta, ad quantam infelicitatem depressa! Quæ antehac ceu regina caput extollebam, dum florebam eruditione, clarebam modestiâ, totq, harum amatoribus, præclaris civibus. Nunc depressa, & afflicta jaceo, plena dedecoris, & ignominie, nihilq, reliquum est, nisi ad meipsam rursus ut revertar, mœrore, ac ignominia brevi consciendam. Hæc Præsens Academiæ facies, hæc ejus querimonia, plurimorumq, hominum. Quousq, tandem, Studiosi juvenes, tam insignem maculam sustinebitis, quousq, effrenata vestra sese jaclabit audacia? Probè sine dubio, si modò paulisper
in me-

in memoriam (& etiam sanam mentem) regredi volueritis , recordamini , quot
programmatis annis retro elapsis plurimis publicè affixis vos retrahere . atq;
salutem , ac frugem convertere instituerimus , quibus vos diligenter monuimus
de timore Dei , unicò illò verè sapientiæ initio , de magistratûs observantiâ , o-
mnisq; virtutis studio , etiam atq; etiam cupientes , abstinere in improbis concî-
liabilis , lasciviæ , nec non petulantix multam salutem diceretis , atq; compen-
dio dignos vos præstaretis nomine , ac officio vestro . At quid profecimus ? tot
adhortationes , tot salutaria jussa , & mandata , ventus abstulit , & aura inq;
puteum , ubi Democriti verum , ceciderunt . Quid quòd Academiæ nostræ opti-
mè , atq; sanctissimè constitutæ leges nihil apud vos valuerunt , quas de industria
evertistis , imò quasi aquam ferventem frigidam esse , putavistis . Harum non-
nullas hîc ante oculos ponere , inq; luce vobis collocare , quòd protervitas vestra eò
fortiàs retundatur , operæ precium judicamus . Illarum igitur decima nationes ,
nationalesq; conventûs severè prohibet , nève seniores qui appellari volunt ,
juniores ad suæ nequitix scholam pertrahant , inq; eodem ludo discipulos doce-
ant . At quid profectû est ? Tantum enim abest , illi ut legi aliquatenus obtempera-
tum sit , ut etiam crebriores conventûs sint instituti , imò , quòd maximopere de-
testandum , etiam publicò leticiæ signò , tympanorum , tibiærumq; sonò , tan-
quam comitia quotidie indicantur . Tertia decima gladiatorum gestationes in-
terdicit , honestatemq; vestium præcipit . At quid factum est ? Nemo gladios
ponit . Ac pleriq; tanta vestium levitate abutuntur , citius ut semipaganos ,
aut circulatores , quàm studiosos aliquis crediderit . Quarta decima privatas
concertationes prorsus inhibet , ne quis vel intra , vel extra mœnia cum alio
confligat . Nihil profectum est . Duella , & provocationes liberè instituuntur ,
& contra ipsius Dei quintum mandatum , contra rectam rationem armis cre-
bro concurritur , meditatîsq; vulneribus , & mortibus configitur . Imò multi
ceu beluæ per plateas vagantur , gladios stringentes , dentes acuentes in quo-
cung; , amicos , atq; inimicos , notos , atq; ignotos incurstantes , nonnullorum fa-
nam depeculantes , aliquorum capita depugnantes . Octava & decima gravi-
ter vetat , ne quis in civitate explodat , neve noctû globum ejacule-
tur , contra facienti relegationem minatur . Nihil prorsus valuit . Quin scloporum
disposiones noctû , inter diuq; acervatim multi frequentant , multi vel intra mœ-
nia ignes artificiales projiciunt , cumq; summò proborum hominum discrimine ,
ac terrore , vel funestò totius civitatis incendiò (quòd funestum omen Deus ob-
ruat) iis se oblectant . Quin res eò devenit , ut juxta illud : *Qualis herus ,
talis pedisequus , famuli studiosorum sclopos suos clavicularios in foris , & plateis*

publicis, neminem, quisquis sit, reverentes, cum suo & aliorum periculo intrepidè exonerent. Ist hæc omnia, & multò plura is gemina, quæ tam diligenter dictis legibus excluduntur, non abrogata, sed stabilita, imò tanquam de integro renovata, atq; instrata tristis eheu! experientia pro nobis clariùs loquatur. Neq; verò est, ut clam, aut occultas leges hæscæ, aut ad parietem fixas clavis ferreis quisquam censeat, ubi malos mores affigi æquius existimat sapiens Comicus, quin eæ bis quot annis publicè præleguntur, iij^{q;} juramentò sanctè Vos obstringitis, eadem quoq; qv amplurimis nostris monitis vobis inculcantur, & declarantur. Quæ quandoquidem tam accuratè à nostra parte efficiuntur, ubi parendi vestra alacritas, ubi, quæ sola vobis relicta, obsequii gloria? quònam Vobis animorum mentes, nostri, imò vix nostri Cives? Si nullus apud vos amplius honesti respectus, si nulla harum legum, aut magistratùs reverentia, si omnia mortalia spernitis, saltem Sperate Deum memorem fandi, atq; nefandis Sperate pœnam, quæ nunquam non culpam premit comes; sperate morsus. & surda conscientie verbera, quæ mortis esse instar, imò eà graviora gravis vates tradit. Indignissimum est auditu, quòd etiam nostrum nomen, quos vestræ custodes salutis Deus constituit, apud imperitum vulgus miserè vapulet, quod lenitatis nos insimulat, & conniventia, qui vestræ causæ, malisq; artibus præstò simus, hocq; pœlò calamitates cœlitus communi civitati arcesamus. Injustè sanè sic traducimur. Neq; volumus vestris peccatis affines haberi, vel audiri (id quod præsentì scriptò omni contentione à nobis detestamur, atq; deprecamur) verum, sicut antehac semper, sic & in officio magistratùs commissi castè, integreq; versabimur, ad contumaciam improborum neqvquam silebimus, quin potius omni modo istam oppugnabimus, neq; imperium, ceu gladium in vagina reconditum, otiose administrabimus, quod omnes reprobi suò malò sentient, nihilq; non intermissuri sumus, quod ad quietem, ac tranquillitatem reipublicæ conducere arbitrabimur. Quid autem congerimini, nullam vobis relinqui libertatem, multa vobis concessa privilegia, quæ tam attentò rectæ vitæ modò aut minuantur, aut prorsus adimantur. Etiam hic frustra estis. Nam servire improbitati, ac petulantia non est libertas, sed sæda, & durissima servitus, cum ideo legibus serviamus, ac virtuti, ut verè liberi simus. Et qui vitiorum amatores, magistratùs, legumq; contemptores, nobile Studioforum nomen gerant, aut mereantur, cum nullo privilegio digni, nullà gaudere libertate queant, quippe qui seipsi vilissima sordibus, vitisq; mancipia pervulgent civitatis literarie carcino-mata, & pestis. His talibus carere nihil est, quod vovemus ampliùs, contra, abundare

abundare rempublicam nostram talium multitudinem expetimus, qui Deum colant, magistratum revereantur, in pietatis, doctrinaeque studium incumbant, & legibus obsequantur. Boni civis prima laus est, inquit ille, parere rectoribus: contra nihil illo perniciosius, qui superbiam, proterviamque illis opponat, obedientiam detrectando, debitumque honorem denegando. Inde quid consequatur, tum supra memoravimus, cum res ipsa declarat. Quod de consuetudine in speciem afferre multi vestrum solent, nimis profecto est proletarium. More fit, inquit, ut injuria affectus existimationem suam gladio vindicet, eoque offendentes, ac provocantes repellat, quod nisi facit, contemnitur. More fit, ut nationales conventus habeantur, amicitia inter cives confirmetur, animique consuetudine sodalitia recreentur. More fit, ut plateae per grassationes horrendo mugitu compleantur. Vetus est illa cantilena, quae jam sua tempestate per hominum calliditatem omnia vitia more sancta esse, liberaeque a legibus prudentis consilii Comicus queritur. Tam turpi more nihil fieri, quod licet, nisi quod lubet, ipse significat. Quenam illa quae est amicitia, quae inter vitia per ebrietatem contrahitur

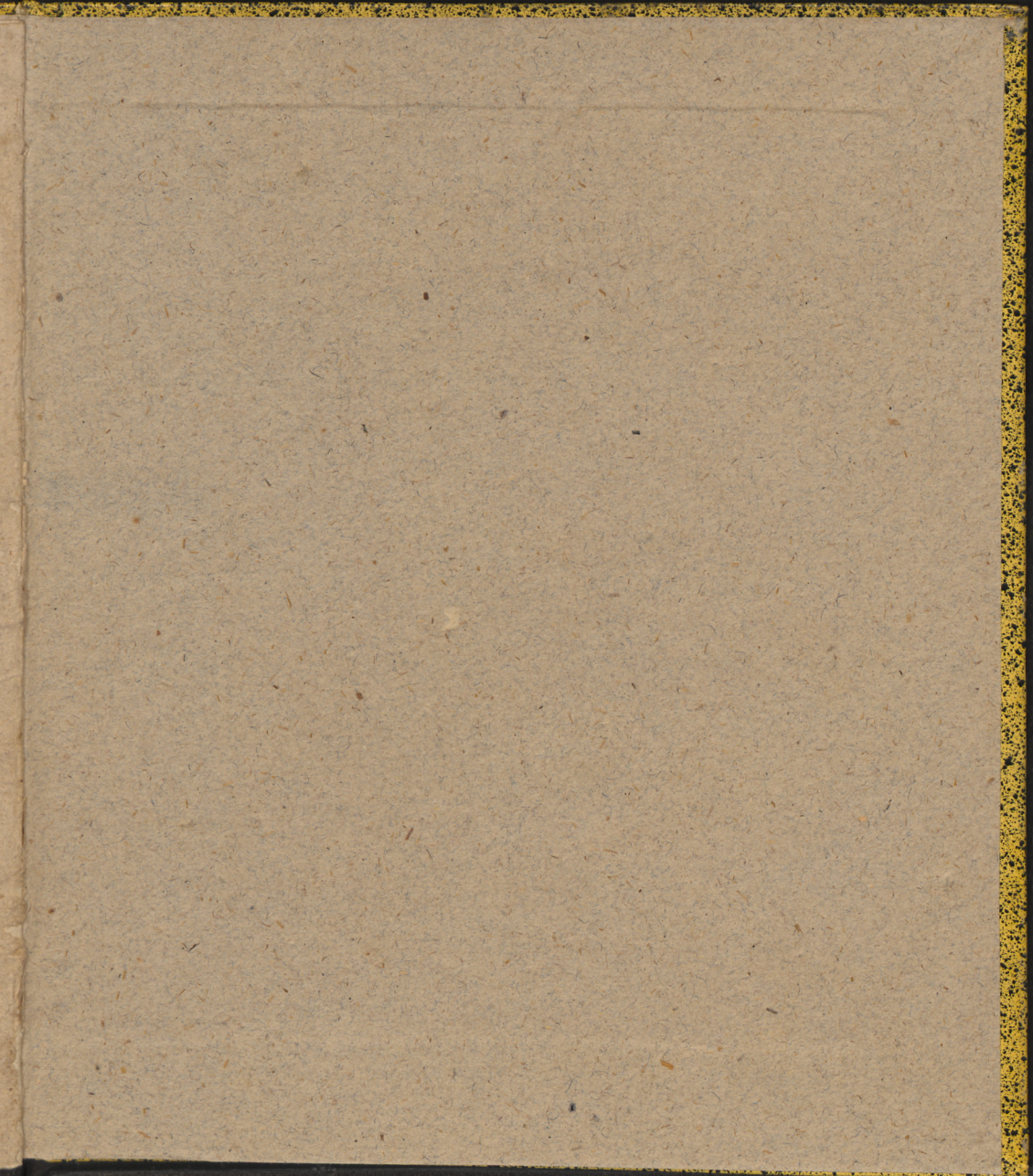
— — cum jam vertigine tectum

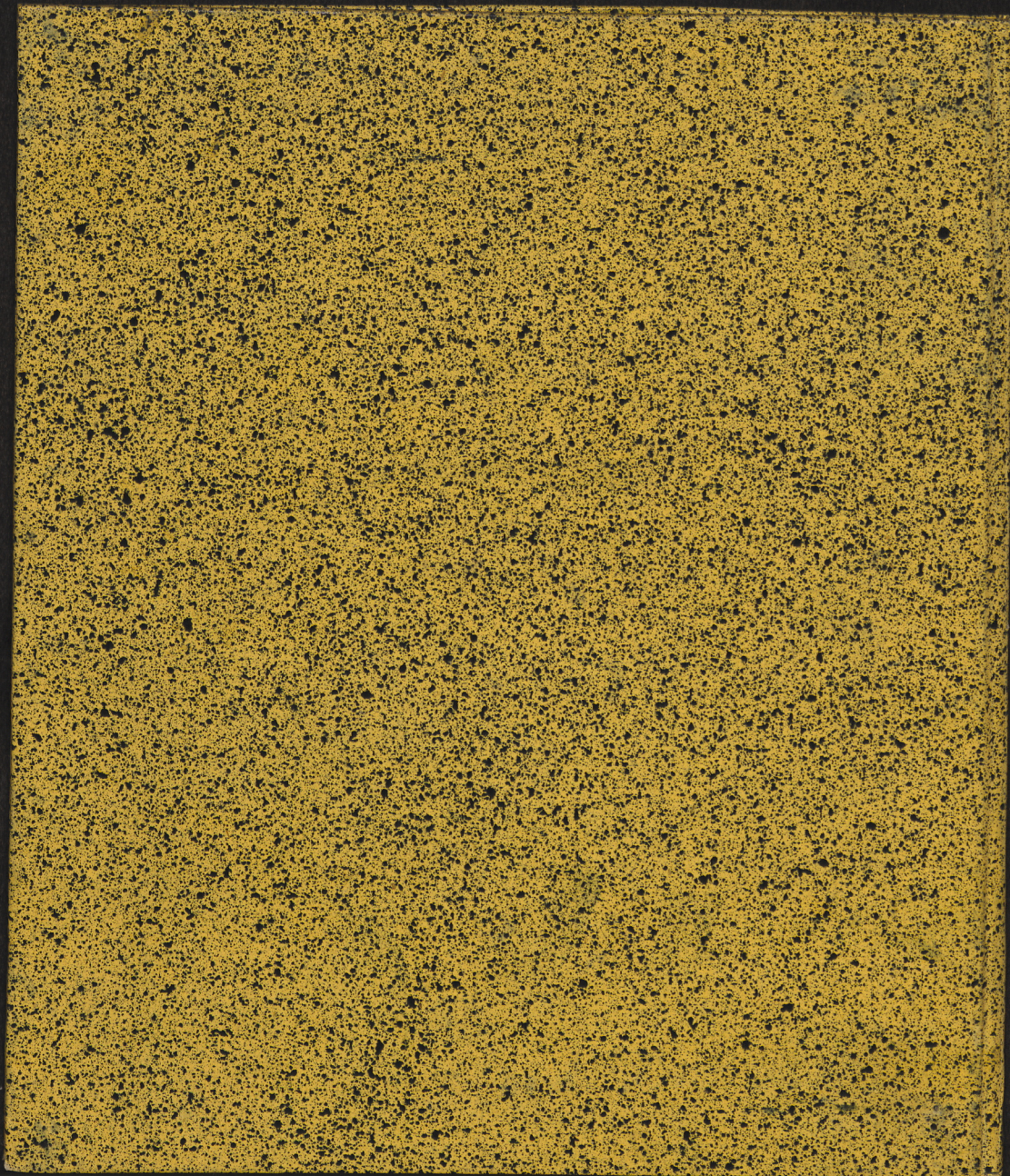
Ambulat, & geminis exurgit mensa lucernis,
cum summa pretiosissimi temporis jactura, maximo corporis, & patrimonii detrimento, contra magistratus voluntatem, & mandatum? Turpis, instabilis, imò nulla, quippe ubi animi praegravati, prostrati, iudicium jam fere potu depositum, quaeque, exhalata crapula, ipsa quoque exhalavit, & evanuit. Omnes autem reliquae, & longe plures ejusmodi consuetudines illius sunt doli, machinae, & praestigiae, qui hominum ruinam meditatur interdum, ac nocturne, & quia contra leges, & rationem sunt, corruptelae sunt, imò execrandae, quibus res publica, conscientia, Deus laeditur, salus animae, ac corporis in discrimen rapitur, a quibus boni abhorrent omnes, quaeque ab illis alienissimae, qui se liberalium honestarumque artium sectatores profitentur. Illa igitur omnia cum in medio omnibus sint proposita, Nos, quod nostri est officii, nunc iterum de integro Vos omnes, & singulos & monemus, & hortamur, imò si jus, si fas est, obsecramus, ut quamvis improbitatem, ac petulantiam, quae hactenus succrevit uberrime, jamque ad maturitatem pervenit, tandem eradicetis, eamque prorsus repudietis, quin potius apud animos perpendatis, quid leges, quid officium, quid justitia a Vobis exigant, nimirum, ut honeste vivatis, neminem laedatis, suum cuique tribuatis. Haec abjuratis, haec pedibus conculcatis Vos, qui immanibus jacturis, insinibusque sumtibus, per iniquissimam expilationem, sociorumque saepe

paupe-

operum direptionem corv' iria nationalia procuratis, iisq; interestu. Vos, qui
 scloporum explosionibus, atq; nocturnis dicursationibus, & clamoribus vias inse-
 stantes publicam quietem turbatis. Vos, qui saepe ob innoxium verbulum in mu-
 tuas digladiationes beluarum modò ruitis. Vos, qui bonis viris negocium exhibe-
 betis, ac molestiam, improbòq; saepe jocò, contumeliosissq; dictis eorum famam
 contaminatis, aut per famulos id vestros procuratis. Tandem ponite barbaros
 mores. Nolite amplius literarum, artiumq; quibus esse dediti debetis, inqvi-
 nare decus, ac splendorem. Nolite dignissimo, in quo agitis, ordini tot inurere
 turpitudinis notas, quas totà eluere vità non poteritis. Nolite gloriam querere
 in actionibus ingloriis, truculentis, nefariis, quales non ita pridem sancto in lo-
 co, & nunc nuper in foro, in quo aequitas, & justitia continetur, sunt perpetratae,
 ad quarum memoriam animus horret, quarumq; tristi mentione saltem chartas
 defaedare nobis est religio. Locum tandem tribuite sodes tot piis cohortatio-
 nibus, ac votis nostris, parentum, propinquorum, imò bonorum omnium, qui
 vestrà, in qua versamini, magnopere afficiuntur infelicitate, ac miserià. Eru-
 ditionem amplectimini, doctrinam venamini, modestiam sequimini. Hoc erit re-
 ctum animi iudicium, hoc pulcrum virtutis specimen, hoc lumen dignitatis,
 ac vite vestrae. Id facturo s iaus, decus, immortalitas manebunt. Sin minus, ma-
 lum, & poenam non obedientibus denunciamus, eamq; propter delictorum fre-
 quentiam gravissimam. Ulcera, quae sanari poterunt, quacunq; ratione sana-
 bimus, quae ressecanda erunt, — — ne pars sincera trahatur, non patiemur
 in perniciem civitatis manare. Quòd si qui nostram animadversionem effugere
 sese posse speraverint, isti justam numinis vindictam haut vitabunt. Deumq;
 ultorem sentient, qui face, & ferrò eos est à tergo secuturus. In Acade-
 mia Rostochiensi P.P. a. d. XXIII. Cal. Septembr. Annò
 Christianae Epoehe M. DC. LI.

abundare rempublicam nostram talium multitudine
colant, magistratum revereantur, in pietatis, doct
& legibus obsequantur. Boni civis prima laus es
ribus: contra nihil illo perniciosius, qui superbiam
obedientiam detrectando, debitumq; honorem de
sequatur, tum supra memoravimus, cum res ipsa
suetudine in speciem afferre multi vestrum solent,
rium. More fit, inquit, ut injuriâ affectus ex
vindictet, eoz; offendentes, ac provocantes repellat, q
More fit, ut nationales conventus habeantur, am
tur, animiq; consuetudine sodalitiâ recreentur. Mo
tiones horrendo mugitu compleantur. Vetus est a
tempestate per hominum calliditatem omnia vitia
legibus prudentis consilii Comicus queritur. Tan
quod licet, nisi quod lubet, ipse significat. Qu
tia, quæ inter vitia per ebrietatem contrahitur

— — cum jam vertigine tectus

Ambulat, & geminis exurgit mensa lucernis,
cum summâ pretiosissimi temporis jacturâ, maxim
decimenid, contra magistratus voluntatem, & m
bilis, imò nulla, quippe ubi animi prægravati, pro
potu depositum, quæq; exhalatâ crapulâ, ipsa quo
Omnes autem reliquæ, & longè plures ejusmodi con
machinæ, & præstigiæ, qui hominum ruinam med
& quia contra leges, & rationem sunt, corrupt
quibus res publica, conscientia, Deus læditur, salus ani
men rapitur, à quibus boni abhorrent omnes, quæq;
liberalium honestarumq; artium sectatores profiten
cum in medio omnibus sint proposita, Nos, quod nost
de integro Vos omnes, & singulos & monemus, &
fas est, obsecramus, ut quamvis improbitatem, ac pe
succrevit uberrimè, jamq; ad maturitatem pervénit,
prorsus repudietis, quin potius apud animos perpendat
quid iustitia à Vobis exigant, nimirum, ut honestè viv
suu cuiq; tribuatis. Hæc abjuratis, hæc pedibus concul
jacturis, insinuatq; sumtibûs, per iniquissimam expilat

qui Deum
incumbant,
rere recto-
is opponat,
quid con-
od de con-
st proleta-
am gladiò
temnitur.
confrime-
per grassa-
à jam suâ
liberaq; à
nihil fieri,
est amici-

atrimonij
is, insta-
jam fere
evanuit.
sunt doli,
noctu;
crandæ,
an disci-
e, qui se
r omnia
iterum
si jus, si
radenus
is, eamq;
l officiu,
ædatis,
nanibûs
q; sepe
paupe-

